

דור דעה

פרק ז.

פרי צדיק.

הרה"ק מוה"ר אברהם מלאך ז"ל.

הרב המגיד הגדול והקדוש הרבי ר' בער זצ"ל, לא זכה לראות את נגד יחירו הרה"ק מוה"ר אברהם ז"ל בתור ממלא מקומו, להיות רועה אבן ישראל, נשיא וראש לחסידים, אכל אחרי שנים רבות חזרה עטרת הנשיאות לאכסניא שלה, ובן בנו הרה"ק מוהר"י מרוזין ז"ל זכה לגדולה זו לו ולזרעו אחריו.

הרה"ק מוה"ר אברהם זצ"ל נולד בשנת תקפ"א, והי' תלמיד מובהק לאביר הרה"ק המגיד בחכמת הקבלה. ובנגלה הי' תלמידו של ה"רכ" בעל השו"ע והתניא. קדוש הי' מבואר לעולם הזה ועד צאתו, כל היום הי' מעוסף בטלית ומוכתר בתפילין סגור בחררו, הוא לא הי' יכול להסתכל בפני העולם הגשמי ובדברים גשמיים ובאנשים גשמיים, כי איש אלקים הוא — מלאך. נכרו הרה"ק מוהר"י מרוזין ז"ל, אמר עליו: „כשבאה על ר' זוסיא הגדול תלמידו של „המגיד“ יראת המלאכים, לא הי' יכול לסבול אותה וביקש מהקב"ה שיסור מעליו היראה, וזה הי' ברבי זוסיא, אבל זקני שהי' מלאך בעצמו לא היוצרך לזה, כי אכילה שלו הי' מעת לעת מעור של בר יונה, ואדם אי אפשר להיות מאכילה כזו“ (עירין קדישין). וכאשר השיאו אביו אשה, התחיל לצעוק בקול גדול איך יכול הוא לרדת ירידה כזו ולחיות עם אשה, אבל כרי לקיים את מצוה הראשונה הבלגי על נועל נפשו כאלו כפאו שר.

הרה"ק ר' יצחק מראדזיוויל, בשמעו את השם „מלאך“, חפץ לראותו ולתהות על קנקנו, הוא בא אליו בערב תשעה באב, ושניהם הלכו לבית הכנסת לאמור קינות, כולם ישבו על הארץ והחזן החל לקונן איכה ישבה בדר העיר. הרה"ק ר' אברהם המלאך התחיל לצעוק בקול מר, איכה! ומיד הכניס את ראשו בין ברכיו וידום. החזן כלה את הקינות, כל העם הלך לביתו ור' אברהם נשאר על מקומו וראשו בין ברכיו, קולו לא נשמע וגם תנועה קלה לא נראתה בגופו, וכה ישב כפוף ראשו בין ברכיו מתאבל ומתאונן בחשאי בכל גופו ומחשבותיו על ירושלים כל הלילה וכל היום מערכ עד הערב. אז אמר הרה"ק ר' יצחק אל החסידים לא לחנם קוראים אותו בשם מלאך, לית רין בר נש כי אם מלאך.

הוא לא הי' יכול להיות מנהיג הדור, כמו שכתב בהקדמה לספרו „חסד לאברהם“, „שיש צדיק שאין יכול להנהיג הדור שאין הדור יכול לסבול אותו, כי הוא משכיל גדול שאין יכול לבוא למדרגת תחתונים כדי להגביה הדור“. כל שאיפתו היתה להתעדטל ממלבושיו הגשמיים ולבוא למדרגה הגבוהה שבתורת החסידות שהורה אביו המגיד הקדוש ז"ל, והוא מדרגת „האין“, ע"י שבידת התאווג ומדות רעות, והי' איש עניו מאוד בלי תפיסת מקום כלל, ושיטתו זאת מתבלטת גם כן בספרו „חסד לאברהם“, וקשה הי' לו לכנות את הענינים הרוחניים שבעולמות עליונים בשמות וכינויים שיש בהם מעין הגשמה, וגם הספירות חגית

זה"ש, השתדל שם בהקדמתו להפשיט מעליהם המלבושים הגשמיים ולהלבישם בתנוות אור", מעין תורתו של ר' מאיר כנודע, ודבריו הקדושים בהקדמתו נראים כמתאה גלוי לעומת אלה, שדדשו את תורת הקבלה ברבים והלבישו אותה מתלצות לבושים גשמיים לשבר את האוון, כאשר כה יאמר: "הנה התחילת התגלות מהותו של השם ב"ה וב"ש אשר נתן רשות לשפל אנשים לגלות מעט ממנו לפני אנשים אשר מהרסים לראות את האש הגדולה החשכה אשר נחשכה בעונינו ע"י רבוי הגלות אשר עם ה' סובלים דור אחר דור, ונתגשם תורת אמת אשר נקרא קבלה, ובאמת היא תורת אמת רק שנחשך ונתגשם עד למאוד בעונינו, והנה אותן אנשים סובדים שישלחו יד במלך ח"ו והנה אין בא בידם דק קץ ודדרר הנה ה' אמר, ויהי אור! והתחיל להאיר על עבדיו מורנו, וע"י דבי ומורי, מודינו מאור עינינו הנה ראה ראינו כי גם זה התחיל להתגשם בעונינו".

עתה נתחיל בעז"הי ובזכותם ובזכות מורינו ורבותינו ובזכות כל עבדיו אשר על ידם גלה תורת אמת כו', אשר גלה מעט ממהותו איזה דרך ילכו עם ה' כשירצו להסתכל באש הגדולה החשכה הזאת שלא יהרסו ח"ו י"ג עקרים מערבות ישראל האמתי אשר הוריש אותנו מאבות אבותינו התנאים והנביאים ראשונים ואחרונים כמו שהזכירו הרמב"ן וגם בתקונים...".

ואזהרתו זאת שלא יהרסו י"ג עקרים מערכות ישראל, כוונתו על העיקר שהבית"ש אינו גוף ולא ישיגהו משיגי הגוף, אשר על זה הזהיר רשב"י בתקונים, בהקדמת ספרו: "פתח ואמר יחזקאל נביאה קום משנתך לגלאה הכא מראות דאתגליין לך דכולהון לגנך באורח סתים באתכסיא ובאתגליא, באתגליא ציורין אבל בסתימן דעיינין דיוקנא דמלכא ומטרנותא כ"ש וכ"ש ההוא דלית ל"י דיוקנא דבניני' אתמר האי קרא למאן דצייר ב"י דיוקנא ארור האישי אשר יעשה פסל זכר ושם בסתר בסתרו של עולם...".

ואשר יאמר על י"ג עקרים, אשר הוריש אותנו מאבות אבותינו התנאים והנביאים, כוונתו על הרמב"ם ז"ל, שהוריש לנו את הי"ג עקרים מאבות אבותינו, כאשר כן מבואר בשל"ה שער האותיות את א' בשם תפלת רב טביומי, שנובר שם, עם יושר עקרים שלש עשרה, מבואר שהיא ירושה מקדמונים, (ע' שרת ח"ס חירד סי' שנו' על זה). ואולם לפלא מה שלא יזכיר בזה שם הרמב"ם ד"ל שהוריש לנו את הי"ג עקרים, ואת שם הרמב"ן הוא מזכיר, ועוד בימי ד"ג שא"ו, מי הם שמימיהם אנו שותים ושמותיהם אין אנו מזכירין" (הוריות י"ד). ואולי ש"ס יש כאן או טעות הדפוס ותחת שנאמר, כמו שהזכירו הדמב"ן וכר צ"ל הרמב"ם...".

הרה"ק מוהר"א מלאך ז"ל חי חיי התבודדות בחסירות ופרישות, ואחרי דרבה הפצרות נעתר להיות מגיד בפאסטוב פלך קיוב, וגם שם הי' כלוא בחדרו תמיד, ונפטר שם בשנת תקמ"א ושם מנוחתו כבוד זכותו יגן עלינו ועכ"י.

הרה"ק מריה פנחס מקאריץ ז"ל, אמר עליו, כי, אם הי' הרה"ק הרי"א

מלאך מאריך ימים היו כל הצדיקים שבדור נכנעים לפניו וכריים למשמעתו, ועם פסירתו נפסקה שושילתא דרבנן של החסידים הרבי ר' בער ז"ל לפי שעה, ועוד הי' ברור הזה מתלמידי הבעש"ט ז"ל שהנהיגו עררי צאן קרשים על מבועי החסידות, וגם מהלמידי הרבי ר' בער כא"ר יבא לפנינו הלאה, ואילם ראש היוחמים עם הרבנים המתנגדים, שיצאו לחרף מערכות הקדושים בחרמות, הי' הרה"ק בעל ספר תולדות יעקב יוסף ז"ל, תלמיד הבעש"ט, והוא הי' הרולה ומשקה מתורת רבו ע"י ספריו הרבים אשר הפיצם ע"מ חבל.

